

foto: Stijn Rademaker

Met het oog op Kennis

Veiligheid

Goede opgroei- en opvoedondersteuning bij migranten realiseren, een laagdrempelig Centrum voor Jeugd en Gezin neerzetten, kinderen en opvoeders motiveren voor hulp – daar gáán veel beroepskrachten in de jeugdsector voor. Maar sommige opvoeders en kinderen willen helemaal geen beroepskrachten die zich bemoeien met hun opvoeden of opgroeien. Dat is hun goed recht. Tot op zekere hoogte. Want de jeugdsector heeft ook een beschermingstaak.

In de eerste plaats gaat het om de bescherming van kinderen. Die woorden gaan vooral spreken als je kinderen ontmoet die slachtoffer zijn. Zo liep ik jaren geleden een stage op een medisch kleuterdagverblijf. Ik leerde er kinderen kennen die ernstig waren misbruikt en verwaarloosd, zo erg dat hun ontwikkeling krakend was vastgelopen. Sindsdien snap ik het woord ‘bescherming’ beter. Het betekent dat u en ik erop moeten toezien dat kinderen veilig opgroeien en dus niet worden geslagen, getreiterd, misbruikt of aan hun lot overgelaten. En als die veiligheid in het geding is, wordt er met enige drang opvoedingsondersteuning gerealiseerd, desnoods in een gedwongen kader.

De tweede beschermingstaak geldt met het oog op delinquent gedrag van jeugdigen, of bij een hoog risico op delinquentie. Preventiewerkers en hulpverleners worden dan ingeschakeld om te werken aan de veiligheid van de samenleving. De betekenis van die frase leerde ik kennen toen ik op een politiebureau een groot aantal opgebrachte jongeren interviewde over de achtergronden van hun daden. Sommigen vormden het levende bewijs van de noodzaak om anderen tegen hen te beschermen, zo berekenend was hun gedrag. Deze jongeren bieden we professionele hulp – of ze willen of niet – om te proberen ze op het rechte pad te brengen. En we motiveren risico-

jeugd en opvoeders mee te doen aan preventie en vroeghulp, zodat ze zich *überhaupt* niet in de nesten werken.

De laatste jaren wordt steeds duidelijker dat in de sector een derde beschermingstaak bestaat: die ten aanzien van de beroepskracht zelf. Ik doel dan onder anderen op de hulpverlener met wie ik in een autootje meereed, ver van de stad, naar een zeer problematisch gezin waar ze steeds weer probeerde orde te scheppen. Het trof me dat ze in haar moed en daadkracht achteloos voorbij leek te gaan aan haar eigen kwetsbaarheid, zo alleen in dat gezin. Verder zie ik de groepsleider van een jeugdinstelling voor me die vertelde druk te voelen omdat de jongens in zijn groep allemaal een kort lontje hebben. Voordat je het weet loopt dat uit de hand. Het gaat ook om de leerkracht in het voortgezet onderwijs die door een leerling – duidelijk *stoned* – fysiek werd bedreigd.

Hoort die onveiligheid niet bij het risico van het vak? Het zou te gemakkelijk zijn om ‘ja’ te roepen. Neem de leerkracht die door een leerling werd bedreigd. Andere leerkrachten zagen het, maar deden niks. Kwam wel vaker voor, werd me gezegd. De school bleek echter het personeel niet getraind te hebben in het optreden in zo’n situatie.

Nu zijn er altijd beroepskrachten die zeggen geen bescherming nodig te hebben. Dat is hun goed recht. Tot op zekere hoogte. Zij mogen met die houding nooit een risico vormen voor kinderen, opvoeders of collega’s. En ze moeten zich afvragen of ze met dat standpunt het vak een dienst bewijzen. Ook een brandweerman leert niet voor niks zorgvuldig om te gaan met zijn eigen veiligheid. Alleen zo is hij in staat zijn reddende werk te blijven doen.

Nee, als we het hebben over de beschermingstaak van de jeugdsector gaat het altijd om drie zaken: de veiligheid van het kind, die de samenleving én die van de beroepskracht.

[Tom van Yperen, hoofdredacteur](#)

redactiekennis@nji.nl